

14. mart 2016. godine

ДНЕВНИК

Директори ће одговарати због неисплаћених плата

Током прошле године Инспекторат за рад обавио је 35.103 контроле у области радних односа и утврдио 2.215 случајева који се односе на проблеме са исплатом плата и накнада радницима. На основу тих налаза, Министарство рада, запошљавања, борацке и социјалне политике је против 1.976 послодаваца поднело захтев за покретање прекршајног поступка и то управо зато што радницима нису исплатили плату.

У неким случајевима једна пријава против директора фирме односила се на проблеме са платама и по неколико десетина радника. Према подацима Министарства рада, највише проблема са платама правили су директори у производњи метала, машина, обуће, хране, али на листи проблематичних су и газде у грађевинарству, угоститељству и трговини.

Законски несавесне газде могу бити кажњене новчано, али то не значи да ће радници

аутоматски добити своје зарађене и неисплаћене плате. Наиме, према закону, казна у случају неисплаћивања плата износи од 800.000 динара па до два милиона динара за правно лице и још између 50.000 и 150.000 динара за одговорно лице у фирми. Казна за предузетнике је између 300.000 и 500.000 динара.

Међутим, чак и да држава наплати ове новчане износе од одговорних лица и фирми не мора да значи да ће радницима бити исплаћене заостале плате. У том случају радницима остаје могућност да наплату потраже на суду или уз помоћ извршитеља, али под условом да имају документацију о неисплаћеним зарадама. Постојање обрачунског листа је услов и за наплату заостале плате пред судом.

Због тога што је послодавци не издају обрачунски листић, мада су обавезни то да учине чак и онда када немају новац за плату, многи радници не могу судски да наплате своју зараду. То је и разлог због којег радници не могу да се обрате извршитељима, који би уз постајање документације и доказа могли за кратко време, уз одређену провизију, да наплате дуговања на име плата. Када би радници имали доказе о неисплаћеним платама и ваљану документацију било би довољно да је дају извршитељу, а он има могућност да, чак и уз продају имовине, извуче новац за запослене.

Спор око неисплаћених плата може се решити, мада наши радници о томе нису довољно обавештени. Проблем може да реши и Републичка агенција за мирно решавање радних спорова. Преко ње послодавци и запослени, било у јавном било у приватном сектору, могу бесплатно да реше сваки радни спор, па и неисплаћене плате. Реч је о вансудском, алтернативном виду решавања радних спорова који је предвиђен Законом о мирном решавању радних спорова и који постоји већ целу деценију.

Поступци у којима се тражи мирно решење, када су у питању индивидуални спорови између послодавца и запосленог, покрећу се или заједничким предлогом или предлогом једне стране Агенцији, која у овом другом случају, позива другу страну да се изјасни да ли прихвата мирно решавање спора. То, пак, значи да радник, који се жали због тога што није добио плату, уз посредовање Агенције може директно да се договори са газдом о датуму и начину исплате. Поступком за мирно решавање радног спора руководи арбитар, и што је најважније раднике то ништа не кошта.

Према статистичким подацима у Србији је тренутно у току 40.000 радних спорова који се воде пред судовима, док је за 10 година рада Агенције учешће миритеља и арбитра било затражено у свега 13.500 случајева, За разлику од судског поступка, који се покреће тужбом уз плаћање судске таксе, овај је потпуно бесплатан и не захтева ангажовање адвоката. Такође, даје странама у спору могућност договора око динамике исплате неисплаћених дуговања.

Покренута 322 радна спора

Током прошле године Агенција за мирно решавање радних спорова, покренула је 322 радна спора, од којих су 292 индивидуална и 30 колективна радна спора. Поводом уговарања и исплате минималне зараде пред Агенцијом је покренуто 158 поступака, док је поводом других накнада из рада и по основу рада покренуто 63 поступка. Агенција је посредовала у преговорима за седам штрајкова и 22 поступка поводом закључивања, измене, допуне или примене колективног уговора.

Srpska privreda traži ove profile zanimanja

Predsednik Privredne komore Srbije Marko Čadež izjavio je da postoji interes privrede za uvođenje dualnog obrazovanja, a potrebno je to učiniti postepeno.

Kako je rekao, potrebno je uvoditi dualno obrazovanje, profil po profil, uz praćenje onoga što je privredi potrebno.

On je, osvrćući se na izjavu ministra prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srđana Verbića da privreda nije spremna za dualno obrazovanje, rekao da bi voleo da privreda bude ta koja će da kaže da li može da ispuni uslove za uspostavljanje dualnog obrazovanja.

"Ne možemo preko noći imati razvijen sistem dualnog obrazovanja kao u Austriji, to niko ne očekuje, ni ministar prosvete ni privreda, ali moramo stalno imati na umu šta privredi treba od mladih ljudi koji se školuju", rekao je Čadež.

On smatra da postoji jasna inicijativa privrede za uvođenje dualnog obrazovanja.

"Privreda traži određene profile. Bankar, logističar, špediter, to su profili koji su sada privredi potrebni, nije ih komora izmislila, došli su kao potreba privrede da ima školovan kadar iz te oblasti. To je najvažnije", rekao je Čadež.

Naglasio je da su u PKS zadovoljni, jer su obavili razgovore sa više od 2.500 srpskih kompanija od kojih su mnoge prepoznale i shvatile značaj dualnog obrazovanja i pokazale spremnost da učestvuju u postepenom uvođenju obrazovnih profila u dualno obrazovanje.

Istakao je i da je PKS radila anketu sa privrednicima i da tačno zna za šta su koja preduzeća zainteresovana, te da, *"ako se neko zalaže za uvođenje dualnog obrazovanja, sistemski, u obrazovni okvir Srbije, to je privreda"*.

"Čini mi se da trenutno 75 odsto mladih ljudi koji odu u naše stručne škole ne izadu iz njih opremljeni za moderno tržište rada, za ono što je potrebno privredi na terenu", rekao je predsednik PKS.

On je potpisao Memorandum o razumevanju između PKS i GIZ projekta "Reforma srednjeg stručnog obrazovanja u Srbiji" i tom prilikom istakao da investitori i vladi i PKS-u prvo postavljaju pitanje o dualnom obrazovanju, koje se, smatra, mora postepeno uvoditi u skladu sa onim što je privredi potrebno.

Od smetlišta do "apoteke" - naši proizvodi u svet

U bivšim halama Modne konfekcije Rudnik u Gornjem Milanovcu, prijepoljsko preduzeće Trendteks, nedavno je pokrenulo proizvodnju i zaposlilo veliki broj radnika.

Prema rečima ministra trgovine, turizma i telekomunikacija Rasima Ljajića, Vlada Srbije je izdvojila oko 770.000 evra kao podsticaj za zapošljavanje 300 radnika, a proizvodnja je namenjena izvozu.

Prilikom posete pogonima preduzeća u Prijepolju, Ljajić je izrazio zadovoljstvo što vidi veliki broj ljudi koji radi u jednoj fabrici.

"Pre četiri, pet godina ovde je bilo smetlište i otpad. Danas fabrika izgleda kao apoteka, ljudi ovde rade i žive od plate koju redovno primaju. Vlada je donela odluku o novom ugovoru koji će "Trendteks" potpisati sa Vladom Srbije o podsticajima za otvaranje 300 novih radnih mesta u Gornjem Milanovcu. Kompanija se širi, zapošljava ljude", objasnio je Ljajić.

On kaže da bi i u Prijepolju, bilo podsticaja za veći broj radnika, ali na Zavodu za zapošljavanje nema više tekstilnih radnika.

"Zadovoljstvo i činjenica je i ta što Prijepolje nema nikakvih dugovanja. Sve svoje obaveze je izmirio, ima planirana sredstva za investicije, koja realizuje u stoprocentnom iznosu. Ovo je model jedne lokalne samouprave koju želimo da primenimo u svakoj opštini u Srbiji", istakao je Ljajić.

Bez oporavka privrede, razvoja preduzetništva, ovakvih fabrika, bez podsticajne pomoći države nema ekonomskog oporavka, istakao je on i dodao da ne treba širiti iluzije da će država da zaposli sve ljude, jer to mora da uradi privatni sektor.

"Na državi je da stvori dobar pravni okvir, političku stabilnost, da podupre i pomogne sve one koji ulažu svoj novac u proizvodnju i zapošljavanje. To je put za ekonomski oporavak Srbije i model koji želimo da pospešimo i da govorimo tokom ove kampanje", naglasio je Ljajić.

Ljajić je izjavio da se dugo godina pregovara oko kredita od strane turske Eksim banke za izgradnju ili rekonstrukciju puta od Novog Pazara do Sjenice.

"Vrednost je bila oko 20 miliona dolara. Sada je ponovo pokrenuta inicijativa za pregovarački postupak."

Problem je bio u visini kamate koja je iznosila oko četiri odsto, što je za nas bilo neprihvatljivo, kao i zahtev Turske da njihove firme izvode te radove. Naš odgovor je bio da pola naše građevinske operative uzme učešće, a pola da angažuju turske kompanije u izvođenju tih radova", zaključio je Ljajić.

Vlasnik prijevoljskog tekstilnog preduzeća "Trendteks" Šučko Hadžijakupović rekao je da njegova **firma proizvodi HTZ opremu** i da su imali sreću da dobiju podršku lokalne samouprave, kao i države u podsticajima koja nam je i omogućila kupovinu tekstilnog kombinata "Ljubiša Miodragović", tako da je to bio dobar korak.

On je naglasio da je sa Vladom Srbije potpisan još jedan ugovor, a posetu ministra trgovine Rasima Ljajića ocenio kao dobar znak.

"Trendteks" u Prijepolju trenutno zapošljava 345 radika. U svojim firmama u Bosni i Hercegovini (BiH) i Srbiji ima 650 radnika, a u Gornjem Milanovcu otvaramo novih 300 radnih mesta. Cilj nam je da do septembra bude 300 zaposlenih, tako da ćemo u našoj organizaciji imati između 900 i 1.000 radnika. Imamo još uz koperante otprilike 500 do 600 ljudi koji rade isključivo za nas u BiH", naglasio je Hadžijakupović.

On kaže da u Prijepolju nisu mogli da nađu dovoljan broj ljudi za zapošljavanje, zbog čega su na predlog koji je došao od vlade otišli u službu za zapošljavanje u Gornji Milanovac gde su dobili potvrđan odgovor o zapošljavanju potrebnog broja ljudi.

"Potpisali smo ugovor i krenuli tim putem i nadamo se uspehu kao u Prijepolju", kaže on.

Mi svoje artikle uglavnom izvozimo, odnosno sve što je u našoj proizvodnji to je prodato. Kod nas nema proizvoda na lageru, sve ide direktno kupcima", zaključio je Hadžijakupović.

Potpisivanje ugovora o pravima zaposlenih u Fondu PIO

Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin, direktorka Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Dragana Kalinović i predsednica Sindikata zaposlenih u RF PIO Jelena Cvetković potpišaće danas Kolektivni ugovor kojim su regulisana prava, obaveze i odgovornosti iz radnog odnosa zaposlenih u Fondu PIO.

Kako je saopštilo Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Kolektivni ugovor će biti potpisan u Palati "Srbija".

Srbija se ruga konkursu za direktore

Skupština Srbije je nedavno usvojila novi Zakon o javnim preduzećima, ali je veliki broj direktora u Srbiji i dalje je u poziciji vršioica dužnosti.

Primeri javnih preduzeća koja vode vršioci dužnosti direktora

- Srbijašume – Predrag Aleksić od decembra 2014.
- Elektroprivreda Srbije – čeka se imenovanje VD direktora
- Hipodrom Beograd – Igor Knežević od juna 2015.
- Dom Omladine – Nenad Dragović od juna 2015. godine
- Železnice Srbije – Nova preduzeća „Infrastruktura”, „Srbija voz” i „Kargo” vode vršioci dužnosti imenovani u julu 2015.

Vlada Srbije je pre nekoliko dana smenila generalnog direktora Elektroprivrede Srbije, pa se i na tom mestu očekuje imenovanje vršioca dužnosti direktora.

Revolucija je proces koji teče, govorili su komunisti posle rata, dok je za političare u Srbiji očigledno departizacija državnih preduzeća proces koji teče.

U decembru 2012. bio je donet Zakon o javnim preduzećima kojim je najavljeno ukidanje partijskih direktora. Posle tri i po godine vršioca dužnosti direktora nikada više.

Za potpredsednika Vlade Srbije i lidera SPS-a Ivicu Dačića pitanje o departizaciji javnih preduzeća nije pitanje koje je potrebno postavljati pred izbore koji slede.

“Da vam kazem nemojte sad o tome da pričamo, predizborna je kampanja. Nova vlada će da se bavi time”, rekao je Dačić.

On je objasnio da tehnička vlada nema kapacitet da postavlja i da imenuje neke nove kadrove.

A što do sada nije sprovedena departizacija?

“Kakva je bila dosadašnja vlada i ko je kako radio i šta su radili ovi u ovoj drugoj vladi u hladu u opoziciji to će narod da proceni na izborima”, smatra Dačić.

Dok narod bude procenjivao, vršioci dužnosti direktora će i dalje voditi veliki broj preduzeća kojima je vlasnik država. Takvo stanje je ruganje instituciji konkursa za izbor direktora.

“Situacija sa vršiocima dužnosti je ostala, čini mi se, ista kao što je bila i proteklih godinu-dve dana”, kaže Nemanja Nenadić iz “Transparentnosti Srbija”

“Čini mi se da politička elita nije iskreno prihvatila tu instituciju konkursa kao nešto što bi trebalo da zaživi i što bi trebalo da predstavlja bolje rešenje, već i dalje preovlađuje poverenje u ljude koji će biti izvučeni iz rukava kada zatreba”, ističe on.

Iako zakon predviđa da funkcija vršioca dužnosti direktora može da traje najviše šest meseci, uz još šest meseci produžetka pri vanrednim okolnostima, čest je slučaj da se i na republičkom i lokalnom nivou dugo ne biraju pravi direktori javnih preduzeća.

Kostić prinudnim otkupom do 100% AIK banke?

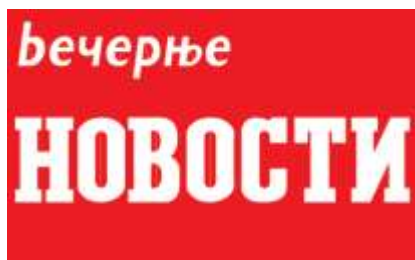
MK grupa dostigla je udeo u vlasništvu AIK banke od skoro 92 odsto nakon ponude za preuzimanje okončane prošle nedelje.

Kompanija u vlasništvu Miodraga Kostića kupila je dodatnih 2,3 odsto običnih akcija AIK banke po ceni od 1.800 dinara po akciji.

Nakon isteka ponude, MK poseduje nepunih 92 odsto običnih akcija ove banke čime je ovoj kompaniji omogućeno pravo prinudnog otkupa preostalih akcija koje se nalaze u rukama manjinskih akcionara.

MK grupa je otkupila i 0,28 odsto prioritetnih kumulativnih akcija i 1,7 odsto prioritetnih konvertibilnih akcija AIK-a, pa sada poseduje 87,1 odsto odnosno 44,8 odsto akcija ovih klasa.

AIK banka je na kraju septembra prošle godine držala skoro šest odsto domaćeg tržišta sa aktivom vrednom 1,4 milijardu evra, dok je na ceni preuzimanja njena tržišna vrednost oko 130 miliona evra.

Banini u stečaj zbog kredita?

Fabrika konditora iz Banata dobro je poslovala sve do trenutka kada se zadužila kako bi izgradila novu fabriku 2012. godine.

Sudbina akcionarskog društva za proizvodnju konditorskih proizvoda Banini iz Kikinde i 500 radnika znaće se nakon ročišta.

Problem je nastao nakon izgradnje nove fabrike 2012. godine, kada su se Banini i njegovo specijalizovano preduzeće za trgovinu i distribuciju zadužili kod banaka za 40 miliona evra, pišu Novosti.

U početku su uredno namirivali obaveze i vraćali kredite, ali su u 2015. posustali.

Gubici se mere stotinama miliona dinara, a oprema i druga imovina fabrike nalaze se pod hipotekom.

Za sada su u ovim preduzećima imenovani stečajni upravnici bez čije saglasnosti nije moguće raspolaganje imovinom, niti plaćanje.

Dalja sudbina ovog konditorskog giganta sa severa Banata znaće se 22. marta, za kada je sud zakazao ročište.

Kompanija je nastala 1979. godine.

Svoj gazda, ali uz zajam od države

Prijavljivanje za kredite Fonda za razvoj: Kamata do 3 odsto. Otplata pet godina. Izvoznici dobijaju posebne zajmove, na raspolaganju su im ukupno tri milijarde dinara

NA raspolaganju srpskoj privredi od petka je oko sedam milijardi dinara u pozajmicama preko Fonda za razvoj. Kamate su od 1,5 do tri odsto, a rok otplate pet godina. Ovo je deo od ukupno 16 milijardi dinara i 33 projekta namenjena pre svega mikro, malim i srednjim firmama u Godini preduzetništva.

U ovoj godini mali sektor će na raspolaganju imati tri kreditne linije namenjene početnicima u biznisu. Jedan je osmišljen za ugrožene kategorije - žene, mlade i početnike u socijalnom preduzetništvu. Posebna

linija stimuliše početnike u informacionim tehnologijama, Nacionalna služba za zapošljavanje kroz 632 miliona dinara nastavlja da podržava svakog ko sa njihove evidencije kreće u samozapošljavanje.

Kompanije koje posluju mogu da zajme za trajna obrtna sredstva, za likvidnost, kratkoročne pozajmice, za projekte u turizmu... Izvoznici dobijaju posebne zajmove, na raspolaganju su im ukupno tri milijarde dinara. Za garanciju izvoza, država je obezbedila fond od 420 miliona dinara.

Među stručnjacima odavno traje polemika da li je subvencionisanje kamata i dodela bespovratnih sredstava najbolji model podrške. U USAID Projektu za bolje uslove poslovanja veruju da bi država mogla da pomogne i s manje novca.

- Trenutno Srbija izdvaja 2,7 odsto bruto domaćeg proizvoda na subvencije, ako se izuzme poljoprivreda, onda je reč o 1,6 odsto bruto domaćeg proizvoda - kaže Sandra Rodić, ekspert za finansijska tržišta. - I to je četiri puta više nego u Evropskoj uniji. Veliki deo te pomoći se odnosi na mala i srednja preduzeća, i to kroz subvencionisanje kamatnih stopa i bespovratna sredstva. Mi smatramo da to i nije najefikasniji način. Problem je što te kredite dobijaju oni koji ih inače koriste, samo ih dobijaju jeftinije. Nikako se ne širi krug korisnika sredstava. Postoje zdrave kompanije koje nemaju čime da garantuju za kredite. Zato je naša ideja pilot-program kroz koji bi država obezbeđivala garancije preduzećima. Krug korisnika bi bio mnogo širi, a troškovi manji. Sada jedan dinar subvencije dobije jedna firma bespovratno. Ovako bi jedan dinar išao na pet firmi. A pošto je 22 odsto nenaplativih kredita, od jednog dinara bi se izgubilo svega petina. Jer garancije se naplaćuju samo u trenutku kada dužnik ne može da otplati kredit. Naša ideja je da garantni fond bude "težak" 15 miliona evra. On bi mogao da garantuje za 100 miliona evra pozajmica.

Povoljnim pozajmicama mnogi su se obradovali. Godišnja kamata od jedan od tri odsto daleko je povoljnija od komercijalnih uslova. S druge strane, ima malih preduzetnika koji ih ipak izbegavaju.

- Iskreno, ja zazirem od kredita - kaže Dragoslava Gavrilović, jedna od vlasnica "Frigoled plusa", iz Niša. - Za mene su krediti rizik. Nikad se nisam zadužila. Ako imam sredstava, širim proizvodnju, ali ne uzimam pozajmice. Mi proizvodimo smrznuto testo. Nama je sad najveći problem pad tražnje. Tu nam krediti ne mogu pomoći.

MALE FIRME RIZIK ZA BANKE

- Čak 92 odsto srpskog finansijskog tržišta su banke - kaže Sandra Rodić iz USAID Projekta za bolje uslove poslovanja. - Nigde u Evropi nije toliki udeo bankarskog sektora. Prosek je 70 odsto. Banke su konzervativne. Nikada neće biti dovoljno zainteresovane za mikro, mala i srednja preduzeća. Ona su za njih premala i previše rizična. Postoji praznina u odobrenim kreditima i to u rasponu od 2.000 do 15.000 evra.

"MSP imaju ogroman problem, država da reši"

Mikro, mala i srednja preduzeća u Srbiji suočena su sa problemom ograničene mogućnosti finansiranja i zbog toga bi država trebalo da obezbedi dodatne izvore.

Stručnjaci USAID Projekta za bolje uslove poslovanja ocenili su i da bi država trebala da garancijama podrži kredite za taj sektor.

Ekspert za finansijska tržišta tog projekta Sandra Rodić izjavila je da bi da sektoru MMSP od velike pomoći bio ulazak na finansijsko tržište institucija koje nisu komercijalne banke, kao i da bi programi državne podrške trebalo da se redefinišu, odnosno da pokrivaju širi deo privrede, kroz kreiranje portfolio garantnih šema.

Ona je istakla da su banke oprezne kada je reč o preuzimanju rizika, tako da bi kroz program garancija taj rizik bio smanjen, a MMSP bi mogla da dobiju potrebne kredite.

Dodala je i da su potrebni efikasno izvršenje i naplata potraživanja, kao i podsticajne mere i mehanizmi kojima će se podstaći ulaganje u MMSP sektora u rast i razvoj.

Zaključeno je i da je potrebna veća razmena znanja i dijalog između države, finansijskih institucija i sektora MMSP, a kao problem istaknuta je i potreba da se podigne nivo znanja privrednika o upravljanju finansijama.

Kako je saopšteno, predstavnici MMSP su u fokus grupama kao probleme istakli i da na tržištu Srbije postoji malo novca, izrazili su nepoverenje u državne institucije koje bi trebalo da obezbede jednake uslove za sve, kao i da zaštite sve aktere tržišne utakmice.

Privrednici smatraju i da je izuzetno teško naplatiti potraživanja, a tržište na kome posluju nestabilno i to ih, kako navode, odbija od ideje da pozajmljuju sredstva iz bilo kakvih fondova i investiraju ih u razvoj.

Vojni penzioneri: Zakazali smo protest, i biće ga!

Udruženje sindikata penzionisanih vojnih lica Srbije saopštilo je danas da neće odustati od protesta na beogradskom Trgu Nikole Pašića, zakazanom za utorak, 15. mart, i pored "manipulacija s vanrednom situacijom".

Kako se navodi u saopštenju koje je potpisao predsednik Udruženja Jovan Tamburić, vanredna situacija koju je Vlada Srbije proglasila zbog poplava, "nije vanredno stanje" i ne podrazumeva otkazivanje ranije zakazanih javnih skupova.

"Zakon o vanrednim situacijama ne predviđa ograničavanje sloboda i prava građana niti otkazivanje zakazanih javnih skupova. Otkazivanje javnih skupova je predviđeno samo u slučajevima ratnog stanja, vanrednog stanja i proglašenja nacionalne žalosti", stoji u saopštenju.

Vojni penzioneri su naveli i da je protest planiran i zakazan pre raspisivanja vanrednih parlamentarnih izbora, istakli da je reč o nestranačkom skupu.

"Javnim skupom u predizbornom periodu želimo da, strankama koje se na izborima bore za glasove penzionera, ukažemo na naše probleme i zahteve da bi se one, pre našeg glasanja, odredile prema njima", dodaje se u saopštenju.

ZLOUPOTREBA RADNE SNAGE: Srpski radnici robovali u Sloveniji

Firma „Marof trejd“ terala naše ilegalce da rade po 12 sati bez odmora, od mizerne plate nisu mogli da kupe ni povratnu kartu

Slovenački inspektori otkrili su nekolicinu radnika iz Srbije koji su u tamošnjoj firmi „Marof trejd“ držani u robovskim uslovima!

Prema pisanju slovenačkih medija, tokom iznenadne posete poreskih i finansijskih inspektora pomenutoj drvnoprerađivačkoj firmi otkriveno je desetina ilegalnih radnika iz Srbije, Bugarske i drugih obližnjih zemalja koji su radili po 10 do 12 sati dnevno u smenama bez odmora, spavajući u iznajmljenim, „neprikladnim, skućenim prostorijama“, a dva radnika delila su jednu postelju. Na ruke su dobijali tako malu platu da s njom nisu mogli da plate ni kartu za povratak, otkrili su mediji koji dodaju da su lokalni stanovnici za njih znali.

- Za akciju smo se odlučili na osnovu dužih finansijskih istraga više privrednih subjekata, koji se bave posredovanjem radne snage. Prema prvim informacijama potvrđena je sumnja da je došlo do kršenja poreskih propisa, kao i zakona u oblasti zapošljavanja i rada na crno. Sumnja se na kršenje osnovnih prava radnika i trgovinu ljudima - objavilo je Ministarstvo finansija Slovenije.

Primena Zakona o uslovima za upućivanje zaposlenih na privremeni rad u inostranstvo stupila je na snagu 13. januara ove godine. Ministar za rad Aleksandar Vulin tad je poručio da će taj propis prvi put omogućiti da se zna gde i koliko naših ljudi radi van Srbije i kako im se može pomoći, ali juče nismo, međutim, uspeli da dobijemo odgovor od Vulina šta će preduzeti u ovom slučaju.

Crne prognoze analitičara

BEDA: Srbi će do 2020. raditi za 370 evra

Za veće plate neće biti ni osnova jer će industrijska proizvodnja, izvoz i domaća tražnja blago rasti ili čak stagnirati, ukazuje Milićević

Građani Srbije će do 2020. imati prosečnu zaradu manju od 45.000 dinara, a nivo korupcije u zemlji biće na onom iz 2012, ukazuju prognoze stručnjaka sa sajta Trejdingekonomist.

Analitičari, čije su se analize ekonomskih kretanja za oko 190 zemalja sveta pokazale kao tačne u više od 90 procenata, svoje tvrdnje o tome da nikakvog rasta zarada u narednih nekoliko godina neće biti zasnivaju na

analizi podataka domaćih institucija, pre svega na statistici kretanja ekonomskih indikatora iz centralne banke i statističkog zavoda.

Privredni ambijent

Njihova prognoza glasi da će tek za četiri godine, odnosno famozne 2020. godine, prosečna zarada biti tek nešto iznad 45.000 dinara.

Finansijski analitičar Dragovan Milićević u svom autorskom tekstu za sajt Makroekonomija navodi, na osnovu pomenutih analiza Trejdingekonomista, da za veće plate neće biti ni osnova jer će industrijska proizvodnja, izvoz i domaća tražnja blago rasti ili čak stagnirati.

- Plate u javnom sektoru neće znatnije rasti u narednih nekoliko godina. Na to upućuju i podaci o isplaćenim zaradama u januaru 2016, gde se navodi da je prosečna zarada oko 40.000 dinara, posle kratkotrajne euforije na bazi decembarskih isplata koje su uvek znatno veće i da takva pojava traje već godinama - kaže Milićević.

On ističe da, kad se dodaju i drugi pokazatelji privrednih aktivnosti, kao i stanje privrednog ambijenta zemlje, onda analizu pomenutih svetskih stručnjaka možemo uzeti s veoma velikom dozom pouzdanosti.

Gubimo tri milijarde

- Srpska privreda godišnje gubi dve do tri milijarde evra ekonomski dodatne vrednosti, što de fakto ograničava mogućnosti investiranja i finansiranja privrednog rasta - zaključuje Milićević.

Evo šta nam predviđaju stručnjaci portala Trejdingekonomist

BRUTO DRUŠTVENI PROIZVOD

Kretanje BDP po paritetu kupovne moći pokazuje da se ona neće znatno povećati u naredne četiri godine

POTROŠAČKA TRAZNJA

2-3% prosečan godišnji rast tražnje

Beznačajan uticaj na rast kako industrijske proizvodnje, tako i BDP

Veliki deo tražnje biće apsorbovan uvoznom tražnjom

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

Prerađivačka industrija zbog stagnacije domaće tražnje i izvoza nema veliki potencijal rasta

Proizvodnja prerađivačke industrije u 2020. biće malo veća nego 2011.

IZVOZ

Nema osnova za znatniji rast zbog stagnacije domaće tražnje i izvoza

Pomak može da se napravi samo velikim investicijama u izvoznu privredu, kojih nema na vidiku

BDP REALNE STOPE RASTA

Realna stopa rasta BDP biće 1% do najviše 2%

Rast preko toga zavisi od industrijske proizvodnje, izvoza i tražnje

INDEKS KONKURENTNOSTI

Jedini pokazatelj koji ima mali rastući trend do 2020. godine

Nema smanjenja korupcije

Očekuje se da će do 2020. korupcija biti na nivou 2012/13.

Vladimir Gligorov: Izgledi i problemi

U sledećih par godina se predviđa oporavak balkanskih privreda. U Tabeli 1 su stopa rasta u poslednjih par godina i prognoze za sledeće tri godine, polazeći od tekuće. Kako je regija izašla iz recesije prošle godine (osim Grčke koja nije ovde prikazana), privreda bi trebalo bar u periodu od nekoliko godina da se vrati na stopu rasta koja se može smatrati normalnom, posebno ako je prethodila kriza.

Koja je to stopa rasta? Ako se pogledaju podaci o stopi nezaposlenosti, jasno je da je reč o privredama koje su, po tom indikatoru, u dubokoj recesiji. Za koju se, bar kada je o tržištu rada reč, ne vidi kraj u narednih nekoliko godina. I 2018. će stope nezaposlenosti biti negde između 15 i 30 posto. Ukoliko bismo pretpostavili da bi stopa nezaposlenosti od 5 posto bila u skladu sa onim što bi ove privrede u razvoju mogle da ostvare, da bi one za njih bile gotovo normalne, u tom slučaju ukupna proizvodnja u time zemljama bi mogla da bude veća bar za 10 do 25 posto. Ukoliko tome dodamo i stopu zaposlenosti koja je za oko 10 do 20 procentnih poena manja nego što bi trebalo da bude, to bi značilo da će proizvodnja i posle tri godine biti između 20 i 45 posto manja nego što bi mogla da bude ukoliko bi bili zaposleni svi koji bi, u normalnim okolnostima, i trebalo da budu zaposleni. Tome bi tek trebalo dodati doprinos povećane produktivnosti, što kao posledica tehnološkog napretka, što kao posledica poboljšane obrazovne strukture zaposlenih.

Tabela 1: Privredni rast i nezaposlenost

	Stopa rasta, BDP					Stopa nezaposlenosti				
	2014	2015	2016	2017	2018	2014	2015	2016	2017	2018
Albanija	2.0	2.6	3.2	3.6	3.5	17.5	17.0	16.8	16.5	16.4
BiH	1.1	2.3	2.9	2.9	2.9	27.5	27.7	27.2	26.1	25.0
Hrvatska	-0.4	1.5	1.4	1.8	2.0	17.3	16.6	16.5	16.0	16.0
Kosovo	1.2	3.7	3.9	4.3	4.0	35.3	34.0	34.0	33.0	32.0
Makedonija	3.5	3.5	3.4	3.1	3.1	28.0	27.0	27.0	26.0	25.0
Črna Gora	1.8	3.4	2.8	2.8	3.1	18.0	18.0	17.5	17.0	16.5
Srbija	-1.8	0.7	1.5	1.6	2.0	19.4	17.0	17.0	17.0	16.0

Izvor: wiiw

Ukoliko bi, prema tome, ostvarivi BDP bio bar dvadesetak posto veći od onog koji se ostvaruje, stope rasta bi mogle da budu značajno veće ne tek kroz nekoliko godina, već praktično odmah. No, prognoze kojima se rukovode vlasti u balkanskim zemljama, a i međunarodne ustanove, znatno su skromnije. Uglavnom se računa da je ostvariva stopa rasta realnog bruto domaćeg proizvoda negde oko 3 posto. Ta stopa rasta postiže se već relativno sporim povećanje produktivnosti, dakle uz relativno malo dodatnog zapošljavanja.

Zbog čega su izgledi ovih privreda tako skromni?

Ne mali deo razloga se može naći u bilansima ovih privreda, pre svega u nivou stranog i javnog duga, ali i u nivoima nenaplativih potraživanja, dakle u stanju korporativnih i drugova domaćinstava. Tabela 2 prikazuje stanje stranih i javnih dugova na kraju 2015. Kao što se vidi, posebno je velika strana zaduženost. Kada je reč o Crnoj Gori, javni dugovi prema inostranstvu se objavljuju, ali je nepoznato stanje privatnih stranih dugova. Međunarodni monetarni fond ceni da je ukupni strani dug Crne Gore značajno veći od 100 odsto bruto domaćeg proizvoda, pa sam ja ovde pretpostavio da je to 120 posto. Hrvatska takođe ima veoma visok strani dug, a takođe i Srbija (ako se računaju strane finansijske obaveze, one su veće od 100 posto bruto domaćeg proizvoda). No i zaduženost Albanije i Makedonije nije mala, dok su podaci za Bosnu i Hercegovinu nepouzdati.

Tabela 2: Strani i javni dugovi, 2015

	Strani dug/BDP	Javni dug/GDP
Albanija	73.03	73.00
Bosna i Hercegovina	52.58	46.00
Hrvatska	107.08	89.20
Kosovo	34.48	12.05
Crna Gora	120.00	63.00
Makedonija	71.85	45.98
Srbija	84.53	73.80
Izvor: wiw		

Nešto je bolje stanje javnog duga, mada je zaduženost srpske, hrvatske i albanske države svakako visoka. Sve ove zemlje ne bi trebalo da imaju nepremostive probleme kod finansiranja ovih dugova, nisu dakle u položaju Grčke, no dalje njihovo povećavanje je svakako rizično. Usled čega će zaduživanje u inostranstvu biti značajno ograničeno, kako državi tako i privatnim preduzetnicima, a države će morati da štede. Usled čega će se ulaganja oporavljati postepeno, a potrošnja će se povećavati sporije od ukupne proizvodnje. To je u osnovi relativno pesimističkih prognoza kako kada je reč o privrednom rastu tako i kada je reč o povećanju zaposlenosti. Taj jaz od najmanje dvadesetak posto za koliko bi proizvodnja mogla da bude veća samo ako bi radili svi oni koji bi trebalo da rade – neće se moći zatvoriti ni za jednu deceniju, kako sada stoje stvari.

Mihajlović: 49 ljudi prijavljeno na konkurs za direktore Železnica

Ministarka saobraćaja, građevinarstva i infrastrukture Zorana Mihajlović izjavila je da je Vlada ponosna na posvećenost zaposlenih u železnicama.

"Prethodnih godinu i po dana se dosta radilo da se krene u investicije. Imamo rehabilitovane pruge, nove vozove. Poruka za sve je da ćemo raditi zajedno, da ćemo se dogovarati i sa sindikatima i sa poslovođstvom", rekla je Mihajlović i istakla da niko neće biti otpušten bez dogovora i socijalnog programa.

Po njenim rečima, na konkurs za sva tri direktora Železnica - za "Srbija voz", "Srbija infrastrukture" i "Srbija kargo", prijavilo se 49 ljudi, ali da će direktore imenovati sledeća vlada. Prvenstveno, ističe, treba govoriti o investicijama, a ne otpuštanjima.

ПОЛИТИКА

Ruska preduzeća se okreću Srbiji

Najnovija politička dešavanja i susreti zvaničnika dve zemlje nagoveštavaju da će lanjski zastoj u robnoj razmeni biti prevaziđen

Trgovinsku razmenu Srbije i Ruske Federacije u 2015. godini obeležila je povremena promena kursa i pad vrednosti rublje, što traje od kraja septembra 2014. godine, ukazuju iz Privredne komore Srbije. To je izazvalo nesigurnost naplate, otežano planiranje i znatan pad izvoza, pa i uvoza. Ukupna prošlogodišnja robna razmena dve zemlje dostigla je 2,52 milijarde dolara, u poređenju sa 3,4 milijarde u 2014. Srbija je prošle godine izvezla robu za 726,26 miliona dolara, što je za 29,7 odsto manje nego u 2014, a uvezla za 1,8 milijardi, za oko četvrtinu manje nego u prethodnoj godini.

Predstavnici 11 ruskih trgovinskih lanaca, koji zajedno imaju više od 3.000 prodajnih objekata, pregovarali su u protekla dva dana u Beogradu sa srpskim kompanijama prehrambenog sektora o plasmanu njihovih proizvoda na tržište Ruske Federacije. Aleksej Nemerjuk, rukovodilac sektora za trgovinu i usluge administracije Moskve, kazao je da Moskva voli srpske proizvode, koji su zdravi i po ceni konkurentni. Prema njegovim rečima, glavni grad Rusije potroši više od 12 miliona tona proizvoda prehrane i svežih proizvoda godišnje. Prioritet u saradnji sa Srbijom imaju voće i povrće, posebno jagodičasto voće, koje se u Rusiji ne proizvodi. Nemerjuk je kazao da samo građani Moskve pojedu godišnje 370.000 tona jabuka, a u Srbiji se godišnje proizvede oko 350.000 tona ovog voća.

Najnovija politička dešavanja i susreti zvaničnika dve zemlje nagoveštavaju da će ovaj zastoj biti prevaziđen i da predstoji proširenje ekonomske saradnje Srbije i Rusije. Ruska preduzeća napuštaju saradnju sa turskim kompanijama i okreću se firmama iz Srbije, izjavio je nedavno David Vartanov, predsednik organizacionog odbora privredne izložbe „Ekspo Rusija–Srbija 2016”, koja će se od 16. do 18. marta po treći put održati u hotelu „Metropol palas” u Beogradu. Ruska automobilska industrija traži kooperante u Srbiji, kako bi naši proizvođači auto-komponenti mogli da popune prazninu na ruskom tržištu nakon prestanka saradnje sa firmama iz Turske.

Zbog pada vrednosti rublje više je smanjen izvoz robe naše industrije nego poljoprivrede. Najveći udeo u ukupnoj vrednosti izvoza iz Srbije u Rusiju i u prošloj godini imale su ženske čarape – 7,8 procenata, ali je njihov izvoz lane bio manji 27,6 odsto. Cirkulacione pumpe za grejne sisteme su na trećem mestu liste srpskih izvoznih proizvoda u Rusiju, ali je u 2015. vrednost njihovog izvoz bila manja za 26,7 procenata. Pad izvoza pokrivača podova bio je najveći – 64 odsto, slede sastavljene podne ploče – 54 odsto, zatim cevi od rafinisanog bakra – 48 procenata.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Srbije u Rusiju u 2015. dostigao je 269,94 miliona dolara, što je za 13,3 odsto manje nego u 2014. kada je premašio 294 miliona dolara. Pored svih otežavajućih okolnosti, izvoz jabuka povećan je prošle godine za 35 odsto, a njihov udeo u ukupnom izvozu je najveći – 13,4 odsto. Izvoz nektarina je povećan za 122, bresaka 93, a trešanja i višanja 90 procenata.

Trupovi i polutke od domaćih svinja u prošlogodišnjem ukupnom izvozu Srbije u Rusiju činile su 3,1 odsto. Upućeni tvrde da bi izvoz mesa i prerađevina mogao da bude i veći, pod uslovom da te robe imamo, što potvrđuje u izjavi za Tanjug i Vukoje Muhadinović, generalni direktor industrije mesa „Topola” iz Bačke

Topole. Ova kompanija već desetu godinu prodaje na ruskom tržištu smrznuto meso, konzervirane i trajne proizvode. U poslednje dve godine znatno više, ali transport svinjskog mesa iz Srbije ne može kopnenim putem preko teritorije država Evropske unije. Smrznuto meso moralo je da putuje 25 i 30 dana preko luke Bar do Sankt Peterburga, jer je isporuka avionom veoma skupa. – Kada je rublja pozitivna, čitava Srbija radi, kada devalvira – ne radi niko – kaže Muhadinović. Našim građevincima u Rusiji se nude poslovi izgradnje sportskih objekata i zgrada koje će se koristiti za svetsko prvenstvo u fudbalu koje će biti održano u Rusiji 2018. godine, a Rusi su zainteresovani i za srpske banje i zimske turističke centre.

Робна размена Република Србија – Руска Федерација

У милионима долара

Година	Извоз	Увоз	УКУПНО	Салдо
2005.	225,8	1.655,7	1.881,5	-1.429,9
2006.	314,1	2.142,8	2.456,9	-1.828,7
2007.	451,5	2.625,9	3.077,4	-2.174,4
2008.	553	3.488,7	4.041,7	-2.935,7
2009.	349,8	1.982,9	2.332,7	-1.633,1
2010.	534,7	2.157,1	2.691,8	-1.622,4
2011.	795,7	2.665,9	3.461,6	-1.870,2
2012.	871,400	1.847,900	2.719,300	-976,5
2013.	1.065,154	1.969,257	3.034,411	-904,103
2014.	1032,458	2.374,376	3.406,834	-1.341,918
2015.	726,268	1.803,289	2.529,557	-1.077,021

Извор: Управа царина

ZA I PROTIV Da li treba uvesti fiksni kurs evra?

Dinar je tri puta u protekle tri decenije bezuspešno pokušavao da zadrži fiksni režim. Prvi put 1982, vlada Milke Planinc to nije uspjela, baš kao ni Ante Marković 1989. godine, kada su se devizne rezerve brzo stvorile, ali i istopile baš kao i tadašnja Jugoslavija.

Aleksandar Stevanović, ekonomista

Neće ga profiteri

Fiksni kurs odgovara ekonomski malim zemljama, zemljama koje pokušavaju da privuku strane investicije, koje za dominantnog trgovinskog partnera imaju neku veću zemlju sa samostalnom valutom, čija je privreda okrenuta toj valuti i koje nemaju dobru istoriju kredibilne sopstvene monetarne politike i makroekonomske stabilnosti. Srbija zadovoljava sve od navedenih uslova i evro je valuta kojoj je domaća ekonomija prirodno okrenuta. Takođe, sve važnije cene u Srbiji se već izražavaju u evru, krediti se vezuju za evro, privrednici kalkulišu u evru i neprestano se izjašnjavaju da im ne odgovaraju varijacije kursa, država se i unutar zemlje zadužuje u evrima, ministri daju obećanja u evrima...

U režimu pravog fiksnog kursa, novac se emituje i povlači isključivo na osnovu ulaska i izlaska deviza iz zemlje. Uloga centralne banke je tu pasivna i NBS bi, u slučaju fiksnog kursa, funkcionisala samo kao jedna velika menjačnica. Kada firma ili banka unese evro u zemlju, ona ih promeni za dinare i to je jedini način emitovanja dinara.

Na taj način, iako je dinar zvanična valuta u opticaju, u svakom ekonomskom smislu valuta Srbije postaje evro. Glavni monetarni autoritet Srbije de facto postaje Evropska centralna banka, što znači da se brzo nakon uvođenja takvog kursa može očekivati stopa inflacije i kamatne stope kakve su u evrozoni.

Fiksni kurs dinara prema evru odgovara građanima i privredi Srbije kao retko kojoj drugoj zemlji. Jedino što stoji na putu do njega je NBS. Zato inicijativa za uvođenje fiksnog kursa nikada neće doći od NBS, niti od uskih finansijskih krugova koji na kursnim neizvesnostima profitiraju. Nije na odmet setiti se dve najpopularnije ličnosti sa ovih prostora poslednjih decenija, Ante Markovića i Dragoslava Avramovića. Obojica su uradila vrlo jednostavnu stvar - fiksirali su dinar za stabilnu evropsku valutu.

Dejan Šoškić, bivši guverner NBS

Nemoguća misija

Mundel-Fleming model s početka šezdesetih godina jasno je pokazao da nacionalna ekonomija ne može da ostvari istovremeno i slobodu kretanja kapitala i fiksni kurs i nezavisnu monetarnu politiku. To čuveno „nemoguće trojstvo“ u praksi se svodi na izbor između fiksnog kursa ili nezavisne monetarne politike.

Ukratko, ako imate fiksni kurs, de facto nemate monetarnu politiku jer kamatne stope u zemlji stavljate u funkciju održavanja kursa. Fleksibilnost kursa brani domaću proizvodnju i zaposlenost od negativnih uticaja i istovremeno otvara mogućnost korišćenja monetarne politike za realizaciju domaćih ciljeva kao što su željeni nivo inflacije i zaposlenosti u zemlji. Fleksibilni kurs je deo nekoliko modela monetarne politike: ciljanje monetarnih agregata (novca), ciljanje inflacije, ciljanje nivoa cena i diskreciona monetarna politika.

S druge strane, fiksni kurs uskraćuje mogućnost samostalne monetarne politike u svim svojim modelima: puna dolarizacija (evroizacija), valutni odbor, čisti nominalno fiksni kurs (s mogućim devalvacijama). Srbija zvanično sprovodi ciljanje inflacije. Dobra strana ovog modela je to što teorijski poseduje dva amortizera: kurs i kamatnu stopu. I oba mogu da se koriste u odbranu inflacije i zaposlenosti. Srbija poslednjih godina formalno sprovodi ciljanje inflacije, ali kontinuirano ima inflaciju ispod ciljanog nivoa u uslovima vrlo niske ili negativne privredne aktivnosti.

Istovremeno se hvalimo stabilnošću kursa. Očigledno je da govorimo jedno (da ciljamo inflaciju), a činimo drugo (ciljamo devizni kurs). To narušava kredibilitet centralne banke. Kredibilitet dodatno narušava to što nas s pravom opominje MMF, a mi s tim polemishemo. Neformalni prelazak s ciljanja inflacije na ciljanje deviznog kursa, tj. na fiksni kurs, što Srbija povremeno čini poslednjih godina, znatno je lošiji od zvaničnog usvajanja nekog modela fiksnog kursa.